

پژوهش‌های فقهی

طهارت یا نجاست سگ؟

آیت‌الله سیداصغر کاظم‌زاده قمی

www.ketab.ir

کتابخانه
۱۴۰۲

ناظم‌زاده قمی، سیداصغر، ۱۳۲۳ -

طهارت یا نجاست سگ؟ / سیداصغر ناظم‌زاده قمی - قم: مؤسسه بوستان کتاب، ۱۴۰۳.

ISBN 978-964-09-2714-4

۱۵۲ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب: ۳۴۷۱) (فقه و حقوق)

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب‌نامه: ص. [۱۵۱] - ۱۵۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. سگ‌ها - جنبه‌های مذهبی - اسلام. ۲. حیوان‌ها (فقه). ۳. طهارت (فقه). الف. مؤسسه

بوستان کتاب. ب. عنوان.

۲۹۷/۴۸۳

BP ۲۳۰/۱۵۷

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۹۵۵۴۲۴۰

۱۴۰۳

www.ketab.ir

■ موضوع: فقه و حقوق

■ گروه مخاطب: - تخصصی

- عمومی

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۳۴۷۱

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۸۵۸۸

بوستان کتاب

بوستان کتب

طهارت یا نجاست سگ؟

نویسنده: آیت الله سیداصغر ناظم زاده قمی

ناشر: مؤسسه بوستان کتاب

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

تاریخ چاپ: اول/۱۴۰۳ • شمارگان: ۳۰۰

بها: و سایر مشخصات: مؤسسه بوستان کتاب

www.ketab.ir

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر معین بوستان کتاب است

Printed in the Islamic Republic of Iran

❖ دفتر مرکزی: قم، خیابان معلم، معلم ۱۴، پلاک ۱۷، کدپستی: ۳۷۱۵۶۱۶۶۵۹، تلفن: ۰۲۵۳۱۱۵۲۶۳۲

تلفن های پخش: ۰۲۵۳۱۱۵۲۷۴۰ و ۰۲۵۳۱۱۵۲۷۴۱

❖ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا، تلفن ۰۲۵۳۱۱۵۱۲۵۰ و ۰۲۵۳۱۱۵۱۱۸۷

❖ فروشگاه تهران: خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۰۲۱۶۶۹۶۹۸۷۷۸

❖ فروشگاه اصفهان: خیابان حافظ، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۰۳۱۳۲۲۲۰۳۷۰

❖ فروشگاه مشهد: چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۰۵۱۳۲۲۳۳۶۷۲

❖ فروشگاه رنگین کمان (کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، تلفن: ۰۲۵۳۱۱۵۲۷۷۳

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.ir

یابگاه اینترنتی فروتن کتاب: www.bustaneketab.ir

با قدردانی از همکارانی که در تولید اثر نقش داشته اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • ویراستاران: ابوالفضل طریقه دار و محمدرضا منصفی سروندانی
- اصلاحات حروف نگاری: حلیمه قربانی • صفحه آرایی: حسین محمدی و قاسم افشاری
- نمونه خوانی: علی میری • کنترل فنی صفحه آرایی: علیرضا سالوند • طراح جلد: امیرعباس رجبی • اداره آماده سازی: حمیدرضا تیموری
- اداره چاپخانه: محمد فرامرزی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

مقدمه ۹

فصل اول

ادله نجاست همه انواع سگ

- دلیل اول: عقل ۱۳
- دلیل دوم: قرآن ۱۳
- جواب استدلال به آیه جوارح بر طهارت سگ ۱۸
- دلیل سوم: روایات ۱۹
- یک توضیح ضروری ۲۳
- دلیل چهارم: اجماع ۲۵
- کلمات و فتاوی فقهای شیعه بر نجاست سگ ۲۶

فصل دوم

قول به طهارت سگ

- وجه اول: آیه «فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ...» ۴۰
- وجه دوم: استدلال به حدیث عبدالله بن مسکان ۴۷

- ۵۱ ..... وجه سوم: استدلال به حدیث علی بن جعفر
- ۵۳ ..... وجه چهارم: بعضی استحسانات
- ۶۱ ..... اجمالی در توضیح قاعده طهارت
- ۶۳ ..... مستند قاعده طهارت

فصل سوم

فروعی در احکام حرام، مکروه و جایز مربوط به سگ

- ۶۹ ..... فرع اول: حرمت یا منع شدید سگ آزاری و سایر حیوانات
- ۷۴ ..... فرع دوم: حرمت آمیزش جنسی با سگ و سایر حیوانات
- ۷۴ ..... ادله حرمت عمل جنسی با حیوانات
- ۷۷ ..... فرع سوم: کراهت هر ازبهی به حیوان
- ۸۰ ..... فرع چهارم: کراهت شدید کبابی سگ‌های غیر مفید
- ۸۳ ..... توضیح چند نکته
- ۸۴ ..... فرع پنجم: کراهت سگ‌بازی و تقبیح آن
- ۸۵ ..... توهم حرمت سگ‌بازی و جواب آن
- ۸۷ ..... توضیحی درباره واژه لعب و لهو
- ۸۹ ..... روایات
- ۹۷ ..... فرع ششم: جواز یا بطلان خرید و فروش سگ
- ۱۰۴ ..... اما چند روایت از اهل سنت در حرمت خرید و فروش سگ
- ۱۰۵ ..... چند توضیح ضروری
- ۱۰۸ ..... فرع هفتم: فلسفه نجاست سگ در اسلام
- ۱۱۱ ..... ذکر چند فلسفه برای نجاست سگ
- ۱۱۵ ..... توضیح ضروری

فصل چهارم

اهمیت حیوانات و شعورمندی آن‌ها از دیدگاه اسلام

- ۱۱۷ ..... اهمیت حیوانات از دیدگاه اسلام
- ۱۲۰ ..... شعور و اختیار داشتن حیوانات
- ۱۲۱ ..... شعور حیوانات در قرآن
- ۱۲۹ ..... نظریه علامه طباطبائی در محسورشدن حیوانات
- ۱۳۲ ..... گاو گم شده و پیرزن
- ۱۳۳ ..... اصل داستان

فصل پنجم

حقوق سعد و دیگر حیوانات

- ۱۴۰ ..... چند روایت درباره حقوق حیوانات
- ۱۴۴ ..... حفظ آرامش حیوانات
- ۱۴۵ ..... حق بهداشت حیوانات
- ۱۴۸ ..... توصیه صفات نیکوی سگ در مؤمن
- ۱۵۱ ..... کتاب نامه

مقدمه

سگ، حیوانی «باوفا» و عامل «امنیت» است. این حیوان از آغاز خلقت تاکنون حافظ و نگهبان اموال و احشام و خانه و جان انسان‌ها بوده است. حیوانی بسیار باهوش و وفادار است که هر جا لقمه نانی خورد، حرمت آن را از گله می‌بازد. او فداکارانه، خود را برای صاحبش به خطر می‌اندازد و وارد معرکه‌های سخت می‌شود. این حیوان به سبب برخورداری از حس شنوایی قوی در محله لزوم زنگ هشدار را به صدا درمی‌آورد و باعث جلوگیری از اتلاف جان و مال مردم می‌شود و بدین وسیله، آرامش را به ارمغان می‌آورد.

سگ‌ها تربیت‌پذیرند و در کارهایی مثل شکار، کمک به افراد نابینا و آسیب‌دیده، مراقبت از احشام و گله‌ها و کمک به پلیس در کشف جنایت‌ها و خلاف‌ها، آدمیان را یاری می‌رسانند.

همه این صفات و فواید سگ غیر قابل تردید است و برای اثبات آن نیازی به اقامه دلیل نیست. ما هم اذعان داریم و می‌پذیریم که این حیوان ارزشمند چنین صفاتی را دارد. اما نکته حائز اهمیت این است که از نظر فقه اسلامی، سگ نجس است؛ یعنی اگر رطوبتی از او به لباس، ظرف یا بدن انسان برسد، باید آن اشیاء را تطهیر کرد.

این نجس بودن به معنای پلید بودن یا طرد کردن یا بی‌خاصیت کردن

این حیوان نیست؛ خون و منی انسان هم نجس‌اند، اما پلید یا بی‌خاصیت نیستند. ما از تماس با اشیاء نجس مثل خون پرهیز می‌کنیم و هرگاه به لباس یا بدنمان اصابت کرد آن را پاک می‌کنیم، ولی در عین حال آن را عامل حیاتی بسیار مهمی در وجود انسان می‌دانیم. همه سخن ما این است که سگ در زندگی انسان عامل مهمی است، ولی مطابق دلایل فقهی و روایی و بنا بر فتوای قاطبه فقها نجس است و در نگه‌داری آن باید مواظب بود تا رطوبت آن به جایی سرایت نکند و به داخل خانه و رختخواب و زندگی رفت و آمد نداشته باشد. اثری که اکنون پیش رو دارید پژوهشی فقهی درباره دلایل نجاست سگ از منابع دست اول است که در جلسه‌های متعدد درس خارج فقه با حضور فضیلائی حوزه علیمه قم طرح و بررسی شده است.

انگیزه‌ام از طرح بحث حاضر این بود که اخیراً مشاهده شده که برخی با دلایل سست و بی‌سند سگ را پاک دانسته و حکمی را که در طول قرن‌ها فقهای مسلمان در مورد نجاست سگ به دقت مورد کاوش قرار داده‌اند نادیده گرفته و مجوزی به دست‌گمانی داده‌اند تا سگ را به منزل و خانه و حتی محل خواب و خوراک خود راه بدهند و در همه جای زندگی شان رفت و آمد کند و بی‌پروا در کنار سفره و غذای خود آن را جادهند!

چه پاک بودن مطلق سگ منظورشان باشد و چه پاک بودن بعضی سگ‌های کوچک که امروزه در خانه‌ها به عنوان انیس و مونس نگهداری می‌شوند، نظریه‌شان غیرمحققانه است؛ از این رو در جلسه‌های متعدّد بحث‌های فقهی مفصّلی را درباره طهارت و نجاست سگ و دیگر احکام مربوط به این حیوان طرح کردیم که هم‌اکنون در پنج فصل ارائه می‌شود:

فصل اول: ادله نجاست همه انواع سگ: اعم از سگ شکاری، سگ حراست، سگ‌های تزئینی و سگ‌های کوچک و بزرگ.
فصل دوم: قول به طهارت سگ: ادله قائلین به نجاست سگ و پاسخ کسانی که آن‌ها را پاک دانسته‌اند.

فصل سوم: فروعی در احکام حرام، مکروه و جایز مربوط به سگ: احکام مرتبط با سگ از جمله رعایت حقوق سگ، حرمت سگ‌آزاری، کراهت سگ‌بازی و صفات برجسته سگ و نگهداری آن.

فصل چهارم: اهمیت حیوانات و شعورمندی آن‌ها از دیدگاه اسلام.

فصل پنجم: حقوق سگ و دیگر حیوانات.

امید که به احکام اسلامی، آگاهانه ملتزم شویم و مرزهای حلال و حرام خدا را پاسداری کنیم.

در پایان از همه عزیزانی که در تهیه سامان رسیدن این اثر کوشیدند، خاصه از مؤسسه بوستان کتاب که برای آماده‌سازی و چاپ و نشر این کتاب صادقانه تلاش کردند، تشکر می‌کنم و بویژه روزافزون ایشان را از خداوند متعال خواستارم.

سید اصغر ناظم‌زاده

قم - حوزه علمیه

خرداد ۱۴۰۲